

Onze Vader (2)

Matteüs 6:9b & Matt 26:36-40, Romeinen 8:15-16

Ds. Ilonka Terlouw | Tollebeek | September 2018

1. Intro: Samengestelde gezinnen

Afgelopen jaar kwam ik een nieuwsitem tegen, dat aandacht vroeg voor samengestelde gezinnen. Eén op de tien gezinnen in Nederland is tegenwoordig namelijk een samengesteld gezin. Dat zijn gezinnen waarvan in ieder geval één van de partners kinderen uit een eerdere relatie heeft. Samen met die kinderen uit de vorige relatie, vormt de ouder een gezin met een nieuwe partner.

Een samengesteld gezin brengt geheel eigen vragen met zich mee. In het nieuwsitem ging het erover: Hoe ga je als kind je stiefmoeder of je stiefvader noemen? Je gaat niet zomaar 'papa' zeggen tegen de nieuwe vriend van je moeder. Dat voelt trouwens ook niet eerlijk tegenover zijn biologische kinderen. Het is hún papa, niet de jouwe.

Hoewel dat gevoel met de tijd misschien wél kan groeien, dat je die ander vader (of moeder) gaat noemen. Maar vanzelfsprekend is het in ieder geval niet.

En dat *hoeft* ook niet, zo was de boodschap. Wees open, realistisch en eerlijk.

Stiefcoach Vloet laat ouders die een samengesteld gezin willen beginnen, met Playmobil poppetjes uitbeelden hoe ze hun nieuwe huishouden voor zich zien. Ze vertelt van Simone, die op het punt staat met haar nieuwe vriend te gaan samenwonen, samen met haar twee kleine kinderen. Ze pakt twee Playmobil poppetjes: dat is zichzelf en haar nieuwe vriend. En daartussenin zet ze haar twee kleine kinderen uit haar eerdere relatie. Het Playmobil poppetje dat haar ex voorstelt, zet ze op flinke afstand neer. 'Hoe begrijpelijk ook, het klopt niet,' legt de stiefcoach uit. „De kinderen horen tussen de twee biologische ouders in te staan, en de nieuwe vriend staat aan de andere kant naast de moeder.” Maar die nieuwe vriend wordt nooit de vader van de twee kinderen, al zorgt ie nog zo goed voor hen.

2. De Vader van Jezus

Waarom begin ik nou over samengestelde gezinnen?

Deze ouder-kind thematiek, zoals die speelt binnen samengestelde gezinnen, kan helpen om iets van de bijzondere dynamiek van het gezin van God te begrijpen. Net zomin als het namelijk vanzelfsprekend is je stiefvader aan te spreken met 'pa' of hem 'je vader' te noemen, net zo min is het vanzelfsprekend dat je God je 'vader' noemt.

Ja, in de praktijk vinden velen van u dat misschien heel vanzelfsprekend. Zo ben je dat immers gewend. Zo is het van jongs af aan geleerd. Ook in de kerk bidden we wekelijks 'Onze Vader'. Maar al *vind* je het vanzelfsprekend, het *is* niet zo vanzelfsprekend.

Zeker niet voor de joden in die tijd. Wie Oude Testament erop naslaat, kan lang zoeken naar voorbeelden waarin God als 'Vader' wordt aangesproken. Die zijn er namelijk niet! In alle gebeden, in alles psalmen, in alle gesprekken tussen Abraham en God, of Mozes en God, of David en God, wordt God nooit aangesproken als Vader. Dat is wat!

God wordt in het Oude Testament wel een paar keer vergeleken met een vader, net zoals dat hij wordt vergeleken met een moeder, met een adelaar, met een rots. Zo wordt God in het Oude Testament ook 17x vergeleken met een vader.

Maar als je dan kijkt naar het Nieuwe Testament, dan zien we dat God daar bijna 300x 'vader' genoemd wordt! In de vier evangeliën alleen al wordt God 170x vader genoemd. En in elk van die 170 gevallen is het slechts één persoon die dat woord in de mond neemt: Jezus zelf. *Jezus* is de eerste én de enige in de evangeliën, die God, maar liefst 170x Zijn Vader noemt. Hij spreekt niet enkel *over* zijn Vader, hij bidt ook *tot* Zijn vader. Dat laatste is daarmee gelijk één van de meest in het oog springende kenmerken van het bidden van Jezus. Hij spreekt God in het gebed rechtstreeks aan als Vader. Daarmee onthult Jezus het diepste van wie hij is: Hij is de zoon van God. Hij en de Vader zijn één, van hetzelfde geslacht. Hij kan God met recht Zijn vader noemen. Hij alleen.

En daar komt mijn associatie met het samengestelde gezin om de hoek kijken. God is de Vader van Jezus. Menselijkerwijs zou dat betekenen: En *dús* niet de onze. God is Jezus Vader, *niet* de onze. Wij staan toch niet op gelijke voet met Jezus? Al zorgt God nog zo goed voor ons, zoals een vader, Hij *wó*rdt het nooit – tenminste, zo zou de stiefcoach zeggen.

3. Het huisgezin van God

Maar hier spreekt het geloof de stiefcoach toch echt tegen. ‘Hoe *onbegrijpelijk* ook, het klopt wél’, zegt Jezus. Bid maar tot God: ‘onze Vader.’

Dát is wat Jezus zijn discipelen, geheel tegen de verwachting in leert als hij hun het ‘Onze vader’ uitspelt. De discipelen mogen *Jezus Vader hun* vader gaan noemen! Met enkel die eerste woorden van dat gebed, leidt Hij de discipelen in een nieuwe werkelijkheid in: één waarin wij mensenkinderen, kinderen van God worden.

Jezus kan dat zijn discipelen met zekerheid toezeggen. Hijzelf zal immers voor hen sterven en zijn Geest aan hen geven. Het is die Geest van Jezus die hen telkens weer de vrijheid zal geven om te zeggen: ‘onze Vader’. Geen stiefcoach die daar tegenop kan. Nee, het is de Geest van Christus zelf die mét onze geest getuigt dat wij kinderen van God zijn.

Onze Vader is vóór alles de Vader van Jezus Christus, zeker. Dat is het uitgangspunt. Maar precies dat maakt het dan ook zo bijzonder, dat wij mensenkinderen zonder enige restricties in het huisgezin van God worden verwelkomd.

God pakt jou als het ware op – jou een klein mensenkind. God tilt je op als was je zo’n simpel Playmobil poppetje en Hij plaats je zo tussen Hem en Jezus in. God tilt je op *uit* welke situatie waarin je je ook maar bevindt en plaatst je *midden* in het huisgezin van God. Wij mogen de Vader van Jezus Christus in alle waarheid ‘onze *Vader*’ noemen.

4. Beginnen bij Jezus

Maar wat betekent het eigenlijk om God ‘Vader’ te noemen? Tot wie bidden we als we bidden ‘onze Vader’.

Moet je dan denken aan een papa, zoals we die tegenkomen in Amerikaanse comedies? Van die vaders die met hun handen in het haar staan, zodra ze alleen zijn met hun baby? Of bij wie het huis er 15 minuten na het vertrek van mama uitziet alsof de 3^e wereldoorlog net heeft plaatsgevonden?

Of voldoet God de Vader misschien aan het ideaalbeeld van de altijd lieve en beschikbare vader, fijngevoelige, communicatieve en begrijpende vader, die elke vrijdag papa-dag heeft en elke zaterdag aan de zijlijn staat om z'n zoontje bij het voetballen aan te moedigen?

Of moeten we meer denken aan een vader in de sfeer van de vierde musketier? Een man die het juk van de moderne mannelijkheid van zich af heeft gegooid. Echte mannen besturen geen winkelwagentje, maar zijn bij groen licht als eerste weg. Ze zoeken het avontuur, ondernemen gewaagde dingen, willen het hart van een vrouw veroveren.

Waar het me om gaat is dit: Bij de woorden 'Onze vader' kunnen we Gods vaderschap makkelijk met onze eigen ideeën invullen. Maar als we werkelijk willen weten wat het betekent om tot God als 'Vader' te bidden, dan moeten we bij Jezus te rade te gaan. God is immers voor alles Zijn Vader. En we weten uit de evangeliën dat hij God als eerste en enige in het gebed aansprak met die woorden 'Vader' en 'Abba Vader'. We weten zelfs van één van de beden uit het 'onze Vader', dat Jezus die zelf letterlijk zo gebeden heeft.

Dat is dan ook het ijkpunt waaraan we ons vast moeten houden als we willen weten wat het inhoudt om het 'Onze Vader' te bidden.

5. Abba Vader, niet mijn wil

Weet u trouwens welk gebed dat is?

Welke van zeven bedes uit het Onze vader heeft Jezus zelf letterlijk zo gebeden?

Als u de schriftlezing nog weet, dan weet u het antwoord op deze vraag. Het gaat om de 3^e bede 'Uw wil geschiede.' In Getsemane bidt Jezus deze woorden letterlijk zo. 'Vader', zo spreekt hij tot God, 'niet mijn wil, maar uw wil geschiede'. En precies dat gebed werpt direct een heel eigen licht op het vaderschap van God.

In Getsemane treffen we een Vader aan, die op het punt staat zijn eigen zoon de dood in te sturen. Zijn Zoon zal lijden, en deze Vader zal niet ingrijpen. Ondanks dat zijn zoon smeekt en vraagt: 'Vader, laat deze beker aan mij voorbijgaan!' – zegt deze Vader 'nee'. Deze vader is geen 'lieve' Vader.

Het laat hem overigens niet onberoerd, dat Hij zijn Zoon zo ziet worstelen in Getsemane. De eenzaamheid van Jezus in Getsemane moet hartverscheurend zijn geweest. De discipelen sliepen, en Jezus... Jezus huilde, alleen. En zijn Vader weet dat ook Hij hem straks nog alleen zal laten. – Het waarom en hoe daarvan, dat zullen wij in dit leven wel nooit helemaal kunnen vatten. – Maar we treffen hier wel een Vader aan, die niet aan de zijlijn blijft staan toekijken. Geen Vader die z'n kop in het zand steekt. Deze vader stuur één van Zijn engelen om aan zijn kind de kracht te geven die Hij zo nodig heeft. Hij is een vader die je te hulp komt.

En Jezus vindt de kracht die hij nodig heeft. Hij staat op en gaat. Het gebed heeft iets gedaan met Hem, wat niets anders had kunnen bewerkstelligen. Door te bidden, komt Jezus tot overgave aan de wil van Zijn Vader. Jezus begon zijn gebed met zijn eigen wens: laat deze beker toch aan mij voorbijgaan. Maar het gebed brengt hem tot de bewust keuze om de wil van Zijn vader te doen.

Laat me één kleine uitweiding op dit punt maken. Want zodra de 'Wil van God' ter sprake komt, is het altijd uiterst voorzichtig manoeuvreren om geen brokken te maken.

De overgave van Jezus is geen berusting. Zo van: 'Als God het nu eenmaal wil, dan moeten we ons erbij neerleggen'. En het is al helemaal geen algemene berusting bij het lijden. Zo van: 'Als mijn Vader dit lijden wil, dan moet ik die weg maar gaan.' *Alsof God het lijden en de pijn wil!*

Nee, de 'wil van zijn Vader' is 'Gods heilswil.' De wil van God is de wil van de Vader die heil en heling voor alle mensen *wil*. God wil dat niemand verloren gaat. Dát is het diepste van Gods wil. Dat is Gods wil waarvoor maar één woord toereikend is: liefde. En daarvoor, ja daarvoor levert Hij zelfs zijn Zoon over aan de kruisdood. Niet omdat hij het lijden wil, maar juist omdat hij het *niet* wil. Maar in Jezus kiest hij er wél vrijwillig voor om aan de kant van die lijdende mens te gaan staan, om zo die lijdende mens met zijn nabijheid en genade te kunnen bereiken.

Zó ver reikt zijn liefde. Geen lieve vader dus, wel een Vader vol liefde, die zichzelf opoffert omwille van anderen.

6. Als wij bidden 'Vader'

Zou dit ook richting kunnen geven aan ons gebed, aan ons spreken tot 'onze Vader, die in de hemel is'? Aan ons bidden: 'Uw wil geschiede, gelijk in de hemel zo ook op de aarde'?

Het maakt dat gebed in ieder geval een stuk minder vanzelfsprekend. Het maakt het 'Onze vader' tot een gebed, waarbij we niet anders kunnen dan ons realiseren dat degene tot wie we bidden en Vader zeggen, vooraleerst de Vader van Jezus is.

In het gebed tot 'onze Vader' mogen we al onze noden aan Hem voorleggen, maar het gebed is ook bedoeld om te komen tot overgave aan de wil van God. Het gebed helpt daarbij, het is een weg om te komen tot die overgave aan wie God is, aan zijn liefde.

Maar die overgave aan Gods wil is niet altijd makkelijk. Want met Jezus gebed in het achterhoofd, is het klip en klaar dat overgave aan God het lijden niet uitsluit. Wie gelooft zal moeite en verdriet niet zondermeer bespaart blijven.

Voor ons is ons lijden en onze pijn, geen weg waardoor God de wereld redt. Het lijden van Jezus was daarin uniek. God heeft het echter wel in zijn macht om het, net als bij Jezus, te laten meewerken ten goede.

Soms duurt het even voordat dat goede in zicht komt. Dat wel. Maar ook dan sta je er niet alleen voor. Want toen Jezus die weg van lijden vrijwillig ging, schaarde hij zich aan de kant van hen die eenzaam zijn. Hij koos partij voor hen die lichamelijk pijn lijden. Hij werd door God verlaten, met het oog op allen die zich in deze wereld zo Godverlaten voelen! Met dit doel:

zodat zij die zich van God verlaten voelen,
in waarheid nooit meer van God verlaten zijn;
dat zij die lijden, niet alleen zouden lijden;
dat zij die eenzaam zijn,
erop kunnen rekenen dat God in die eenzame put naast hen zit.

In alle moeite en pijn is God zelf bij ons.

Want Jezus wás daar.

Het gebed wil je die troost en kracht op je weg geven. Vergeet niet, dat het gebed ook de manier was voor Jezus om kracht te vinden voor de weg die hij van God moest gaan. Zo mag het gebed tot onze Vader ook voor ons een weg zijn, waarin we onszelf

met ons hele hebben en houden toevertrouwen aan de wil van de Vader, aan zijn liefdeswil, ook voor jouw leven. En als die weg je onmogelijk zwaar lijkt, en de overgave daaraan nog meer, vertrouw er dan maar op, dat Hij ook jouw leven toevertrouwt aan zijn engelen, die over je waken, waar je ook gaat.

7. Slotwoorden

Te bidden 'onze Vader' brengt dat alles met zich mee. Roept dat alles op.

Vanzelfsprekend kan het dan nooit meer zijn, om te bidden 'onze Vader'.

Nee, te spreken tot God: 'Abba Vader' onthult het diepste van wie wij in het licht van Gods genade mogen zijn.